

nejše, kakor naše domače, ki se ga pridela le po malem z rokami; tudi smo zaostali še pri starem hodniku, tanše, modi vstrežljivo prazneno platno pa dobi poprej gledalca in tudi kupca že na kmetih; in obleka iz bombaža zeló zakriva platno domače.

Treba je skrbeti za lahek prodaj!

Temu bi se pripomoglo s tem, da bi se kmetje le s pridelovanjem kar le mogoče žlahnega stebela ukvarjali, lan o pravem času poruvali, ga posušili, glavice oprostili, in tako pripravljena stebela v izdelalnice (fabrike) prodali, ki naj bi se na delnice (akcije) osnovali, ali pa po posamnih premožnih lastnikih. Izdelalnice še le bi stebela godile in popolnoma izdelale. Dobiček je kmetovalcu kakor tudi izdelalnicam gotov.

Recimo, da se pridela na oralu do 25 centov suhih stebel lanú, in ta bi se v izdelalnico po 2 gold. in pol prodal; to znese 62 in pol gold. Dalje se sme še kakih 5 vaganov semena po 6 gold. v račun vzeti; to zopet 30 gold. znese: toraj znaša celi nečisti dohodek 92 in pol gold. od enega orala.

Izdelalnici bi znal cent dovršenega prediva kakih 16 gold. stati.

Predilnice na Moravskem plačujejo lepo in dobro predivo po 20 do 40 gold. cent in še više.

Račun kaže, da naše Kranjsko predivo in platno lahko pridobi deželi na tisoče zlatega denarja in do brega kruha.

Ustanovimo toraj predivne delalnice! — V naših Gameljnah imamo že 14 mlinov, in eden ali drugi teh mlinarjev bi rad premenil svoj kamen v mašino, ki bi Vodiški lan izdelovala in slovensko platno predla.

Za Vodiški sedanji laneni pridelek bi bila dva predilna stola po 140 vretenov, toraj 280 vretenov zadostna.

Šmartno pri Šmarnigori.

J. Žanov.

Čebelarstvo letošnje.

V ponedeljek po Šmarnem, letos 15. dne tega meseca, imamo čebelarji Kranjski svojo „borzo“ v Ljubljani. Kakor v Trstu in drugih imenitnih trgovskih mestih se zbirajo prodajalci in kupci, tako je „pred mostom“ v Ljubljani tudi kraj, kjer se čebelarji snidejo in po poročilih o čebelskem stanu strdi ali medú ceno postavijo. Po tej ceni se ravnaajo naši medarji, ki iz ulov izrežejo satovje in izcejeni med in skuhani vosek v kupčijo dalje pošiljajo.

Lanske dobre čebele so bile funt po 21 krajc.; letošnje srednje in slabeje bodo po 25 krajc.; čem teže so čebele, tem manj je voska.

Vroči dnevi pri suhi ajdi so razdražili čebele, ki se že od 25. avgusta sem koljejo in ropajo.

J. Ž.

Podučne stvari.

Naznanaovalnica o zadevah novih volitev v državni zbor.

„Novice“ so že v svojem 16. in 17. listu (meseca aprila) svojim bralcem naznanile poglavitne odločbe nove postave od 2. aprila t. l., po kateri se imajo voliti poslanci v državni zbor.

Ker se volitve že bližajo, opomnimo naše prijatelje, ki bodo delali pri volitvah, naj beró gori omenjena dva lista „Novic“, in če jim je še treba drugih reči

vedeti, naj vprašajo, radi bomo odgovorili na vsako vprašanje.

Danes začnemo s tem:

Iz T. nam je došlo vprašanje: ali samice posestnice (vdove) ne bodo imele pravice voliti v državni zbor?

Že v 17. listu „Novic“ smo povedali, da nova postava daje pravico voliti le moškim in da le v vrsti velikih posestnikov (grajščakov) smejo tudi ženske voliti. — Že takrat smo rekli, da ne razumemo, po kateri pravici so od volitve izključene druge vdove posestnice; al taka je.

Na drugo vprašanje: ali se na kmetih volilni možje smejo voliti iz vseh 3 volilnih razredov? odgovarjamo, da po novi postavi §. 10. volilci v kmečkih občinah smejo volilne može voliti le izmed sebe, tedaj le take, ki so iz 1. ali 2. volilnega reda, ne pa iz 3. razreda. Kdor se tedaj za volilnega moža voli, mora volilno pravico imeti v 1. ali 2. razredu, pa ni treba, da bi bil 30 let star; po §. 9. nove postave ima volilno pravico že s 24 leti. Da se po takem ne zavrnejo glasovi, treba izbirati le take volilne može, ki imajo v 1. ali 2. razredu volilno pravico. — Volitev volilnih mož se ima goditi v vsaki občini (županiji) posebej, in ne, kakor pri volitvah za deželni zbor, da bi volilci volilnih mož hodili v pisarnico c. k. okrajne gosposke.

Na še drugo vprašanje:

Župan v kmečkih občinah po §. 25. nove postave naredi volilni imenik za volitev volilnih mož, in ga mora skozi 8 dni na ogled za pritožbe (reklamacije) razpoložiti. Podlaga za upravičene pritožbe je pa predpis direktnega davka, ki ga kdo v občini plačuje. — Naj tedaj vsak v davkarski predpis pogleda, ali je ondi prav zapisan ali ne.

Kedar davek plačuješ, glej, komu ga plačaš.

Plačevalcem davka in drugim, ki kaka plačila pri c. kr. davkarijah oddajajo, zdi se nam potrebno povedati to-le:

Po postavi se mora vsak vložek denarja za davek, procenite ali druge pristojbine le v uradu (kanceliji) plačati, in odrajtilo se mora pritrditi po dveh uradnikih, katerih eden mora viši uradnik biti: davkar ali kontrolor.

Plačila, katera en sam uradnik potrdi, ne veljajo, in vsak si ima sam sebi pripisati, če bi morebiti to, kar je plačal, še enkrat plačati moral.

Tudi na komisijonih se sme denar odrajtati, pa le za to pooblaščenemu uradniku, nikdar pa ne beriču ali uradnemu slugi, kajti ta nima pravice, komisijona voditi. In če se denar na ta način oddá, naj se hitro tirja pobotnica.

Tudi je treba zmiraj pogledati, ali je v bukvicah ali v drugih izkazih to potrjeno, kar se je plačalo.

Slovensko slovstvo.

* *Politični katekizem za Slovence.* Izdal in založil odbor katoliško-konstitucionalnega društva v Celovcu. Drugi natis. 1873.

Nedavno je prišla na svetlo ta knjižica, ki so jo tudi „Novice“ naznanile in priporočile, in že je treba bilo, napraviti drugi natis, ki smo ga ravnokar v roke dobili. To je veselo znamenje, da je jako podučni „politični katekizem“ v mnozih rokah našega naroda, in to je prav. Naj pri tej priliki našim bralcem, ki koristne brošure še nimajo, podamo košček v berilo: